

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

м. Київ

№ 48 від 23.01.2004р.

***Про проведення педагогічного експерименту
з кредитно-модульної системи
організації навчального процесу***

З метою організації проведення педагогічного експерименту щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити:

- Програму проведення педагогічного експерименту щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, що додається;
- Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців, що додається;
- Перелік вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації – учасників педагогічного експерименту, що додається;
- Перелік регіональних базових вищих навчальних закладів, що додається;
- Склад координаційної ради МОН для супроводу та узагальнення результатів педагогічного експерименту, що додається.

2. Встановити, що перелік вищих навчальних закладів – учасників педагогічного експерименту може доповнюватися з ініціативи навчального закладу за погодженням з МОН.

3. Покласти координацію роботи щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації регіону на регіональні базові вищі навчальні заклади.

4. Ректорам вищих навчальних закладів – учасників педагогічного експерименту:

- 4.1. Забезпечити проведення педагогічного експерименту щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу.
- 4.2. Визначити перелік напрямів і спеціальностей для проведення педагогічного експерименту та подати інформацію департаменту вищої освіти до 1 лютого 2004 року за формою, що додається.
- 4.3. Створити робочу групу з числа науково-педагогічних працівників для організаційного та методичного супроводження експерименту.
- 4.4. Розробити методичні матеріали для науково-педагогічних працівників та студентів з кредитно-модульної системи організації навчального процесу.
- 4.5. Забезпечити підготовку та видання навчально-методичних посібників, періодичних видань, збірників з питань впровадження в систему вищої освіти України основних ідей, викладених у Болонській декларації.

4.6. Створити в бібліотеках навчальних закладів інформаційні експозиції, присвячені Болонському процесу, та електронні сторінки з матеріалами Болонського процесу на веб-сайтах навчальних закладів.

4.7. Організувати вивчення Програми проведення педагогічного експерименту та Тимчасового положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі з науково-педагогічними працівниками та студентами вищих навчальних закладів-учасників експерименту.

5. Ректорам регіональних базових вищих навчальних закладів:

5.1. Запровадити постійно діючий семінар з питань кредитно-модульної системи організації навчального процесу та обміну досвідом.

5.2. Забезпечити систематичне висвітлення досвіду з впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу та питань, пов'язаних з Болонським процесом, в засобах масової інформації та в електронних інформаційних мережах.

6. Департаменту вищої освіти (Болюбаш Я.Я.), науково-методичному центру вищої освіти (Левківський К.М.):

6.1. Забезпечити організаційно-методичне супроводження педагогічного експерименту та систематичний моніторинг його результатів.

6.2. Передбачити проведення науково-практичних семінарів, конференцій з підготовки фахівців в кредитно-модульній системі організації навчального процесу.

6.3. Запровадити на веб-сайті МОН спеціальну рубрику для висвітлення питань кредитно-модульної системи організації навчального процесу та забезпечити регулярне оновлювання інформації.

7. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра М.Ф.Степка.

Міністр

В.Г. Кремень

Затверджено
наказом МОН України
від 23.01.2004 р. № 48

ПРОГРАМА

проведення педагогічного експерименту щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації

Термін проведення експерименту:

Перший етап (2003 - 2004 роки) передбачає розроблення навчально-методичних матеріалів, змісту освіти, форм організації навчального процесу тощо, їх апробація в експериментальних групах, визначених напрямів підготовки, спеціальностей .

Другий етап (2005 - 2008 роки) передбачає внесення коректив до експериментальних матеріалів та їх апробація на більшому масиві учасників експерименту.

Тема експерименту – кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України.

Актуальність експерименту – створення передумов для входження освіти України до єдиного європейського та світового освітнього і наукового простору шляхом впровадження в

систему вищої освіти України основних ідей, сформульованих Болонською декларацією 1999 року та іншими документами Болонського процесу:

- побудова Європейської зони вищої освіти як передумови розвитку мобільності громадян з можливістю їх працевлаштування;
- формування та зміцнення інтелектуального, культурного, соціального та науково-технічного потенціалу України як складової Європи;
- посилення міжнародної конкурентоспроможності як національної, так і Європейської систем вищої освіти, підвищення їх престижності у світі;
- конкуренція з іншими системами вищої освіти за студентів, вплив та престиж;
- підвищення визначальної ролі вищих навчальних закладів у розвитку національних та Європейських культурних цінностей (вищі навчальні заклади як носії національної та Європейської свідомості).

Об'єкт експерименту – система вищої освіти України.

Предмет експерименту – кредитно-модульна система організації навчального процесу (далі – КМСОНП) у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації.

Мета експерименту – розробити та експериментально перевірити технологію застосування елементів Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (далі – ECTS) в системі вищої освіти України та створення сучасної системи управління якістю освітньої діяльності суб'єктів навчального процесу.

Робоча гіпотеза полягає у тому, що існуюча в Україні система вищої освіти забезпечує якісну підготовку студентів, їх конкурентоспроможність на національному і міжнародному ринках праці, але потребує адаптації до вимог, які передбачені ECTS.

Для досягнення мети експерименту та перевірки робочої гіпотези ставляться такі **завдання**:

На рівні Міністерства освіти і науки України

1. Завершити розроблення та введення в дію державного стандарту вищої освіти, галузевих стандартів вищої освіти за напрямками, які включені до експерименту.
2. Забезпечити фінансування педагогічного експерименту.
3. Створити координаційну раду Міністерства освіти і науки України для забезпечення проведення експерименту і впровадження його результатів.
4. Визначити перелік напрямів підготовки та вищих навчальних закладів – учасників експерименту.
5. Довести до вищих навчальних закладів – учасників експерименту матеріали щодо організації навчального процесу в європейських університетах за системою ECTS та нормативно-методичні матеріали, що регламентують організацію і технологію проведення експерименту.

На рівні вищого навчального закладу

1. Вжити заходів щодо проведення експерименту.
2. Створити робочу групу для організаційного та методичного супроводження експерименту.
3. Ознайомити науково-педагогічних працівників зі змістом та умовами проведення експерименту.
4. Підготувати план заходів щодо проведення експерименту, що включає адаптацію освітньо-професійних програм підготовки за відповідними напрямками до академічно-орієнтованих програм європейських університетів, розробку нормативних та методичних

матеріалів з дисциплін навчальних планів на основі залікових кредитів України та ECTS тощо.

Очікувані результати:

- підвищення якості вищої освіти, конкурентоспроможності випускників та престижу національної вищої освіти;
- введення в дію системи стандартів вищої освіти з урахуванням специфіки кредитно-модульної системи;
- створення системи оцінювання якості освіти студентів, яка найбільш адаптована до вимог Болонської декларації;
- нормативно-методичне забезпечення академічної мобільності студентів у вітчизняному та європейському освітньому просторі й створення передумов взаємного визнання дипломів державного зразка про вищу освіту на принципах, передбачених ECTS;
- відпрацювання робочого варіанту КМСОНП та необхідної науково-методичної документації з експериментальних напрямів.

Директор департаменту вищої освіти

Я. Я. Болубаш

Затверджено
наказом МОН України
від 23.01. 2004 р. № 48

ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ
про організацію навчального процесу
в кредитно-модульній системі
підготовки фахівців

Вступ

Подальші соціально-економічні й політичні зміни в суспільстві, зміцнення державності України, входження її в цивілізоване світове співтовариство неможливі без структурної реформи національної системи вищої освіти, спрямованої на забезпечення мобільності, працевлаштування та конкурентоспроможності фахівців з вищої освіти.

Однією із передумов входження України до єдиної Європейської зони вищої освіти є реалізація системою вищої освіти України ідей Болонського процесу.

На виконання першочергових завдань, що випливають з вищезазначеного, рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 28 лютого 2003 р. (протокол № 2/3-4) та від 24 квітня 2003 р. (протокол №5/5-4) передбачено проведення з 2003/2004 навчального року педагогічного експерименту щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (далі – КМСОНП) у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації.

При розробці цього положення враховано засади Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (далі – ECTS).

1. Основні терміни, поняття та їх визначення

У положенні використано терміни, що подані у Законах України “Про вищу освіту” від 17.01.2002 р. №2984-III та “Про інноваційну діяльність” від 04.07.2002 р. №40-V, Державному класифікаторі професій ДК 003-95, Державному класифікаторі видів економічної діяльності ДК 009-96, Комплексі нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти (додаток №1 до наказу Міносвіти України від 31.07.98 р. №285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства

освіти і науки України від 05.03.2001 р. № 28-р) та введені нові терміни відповідно до цілей цього положення, а саме:

- *кредитно-модульна система організації навчального процесу* (далі - КМСОНП) – це модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів);

- *заліковий кредит* – це одиниця виміру навчального навантаження необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів;

- *модуль* – це задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу;

- *змістовий модуль* – це система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

2. Мета та завдання

Метою впровадження КМСОНП є підвищення якості вищої освіти фахівців і забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників та престижу української вищої освіти у світовому освітньому просторі.

Основними завданнями КМСОНП є:

- адаптація ідей ECTS до системи вищої освіти України для забезпечення мобільності студентів у процесі навчання та гнучкості підготовки фахівців, враховуючи швидкозмінні вимоги національного та міжнародного ринків праці;

- забезпечення можливості навчання студентів за індивідуальною варіативною частиною освітньо-професійної програми, що сформована за вимогами замовників та побажаннями студента і сприяє його саморозвитку і відповідно підготовці до життя у вільному демократичному суспільстві;

- стимулювання учасників навчального процесу з метою досягнення високої якості вищої освіти;

- унормування порядку надання можливості студенту отримання професійних кваліфікацій відповідно до ринку праці.

3. Загальні положення

3.1. Для впровадження КМСОНП вищий навчальний заклад повинен мати такі основні елементи ECTS:

- *інформаційний пакет* – загальна інформація про університет, назва напрямів, спеціальностей, спеціалізацій спеціальностей, анотації (змістові модулі) із зазначенням обов'язкових та вибіркових курсів, методики і технології викладання, залікові кредити, форми та умови проведення контрольних заходів, система оцінювання якості освіти тощо;

- *договір про навчання* між студентом і вищим навчальним закладом (напряму, освітньо-кваліфікаційний рівень, порядок і джерела фінансування, порядок розрахунків);

- *академічна довідка оцінювання знань*, що засвідчує досягнення студента в системі кредитів і за шкалою успішності на національному рівні та за системою ECTS.

3.2. Формування *індивідуального навчального плану* студента здійснюється на підставі переліку змістових модулів (блоків змістових модулів навчальних дисциплін), що сформовані на основі освітньо-професійної програми підготовки і структурно-логічної схеми підготовки фахівців. Навчальна дисципліна формується як система змістових модулів, передбачених для засвоєння студентом, об'єднаних в блоки змістових модулів – розділи навчальної дисципліни.

3.3. Реалізація індивідуального навчального плану студента здійснюється протягом часу, який не перевищує граничного терміну навчання. *Нормативний термін навчання* визначається на підставі галузевих стандартів вищої освіти. *Граничний термін може перевищувати нормативний на 1 рік. Різниця між граничним і нормативним термінами не фінансується з державного бюджету.*

3.4. Індивідуальний навчальний план студента включає нормативні та вибіркові змістові модулі, що можуть поєднуватися у певні навчальні дисципліни. *Нормативні змістові модулі* необхідні для виконання вимог нормативної частини освітньо-кваліфікаційної характеристики. *Вибіркові змістові модулі* забезпечують підготовку для виконання вимог варіативної частини освітньо-кваліфікаційної характеристики, у тому числі відповідність обсягу підготовки, передбаченому нормативним терміном навчання. Вони дають можливість здійснювати підготовку за спеціалізацією певної спеціальності та сприяють академічній мобільності і поглибленій підготовці в напрямках, визначених характером майбутньої діяльності. *Сукупність нормативних змістових модулів визначає нормативну (обов'язкову) складову індивідуального навчального плану студента.*

3.5. Змістові модулі соціально-гуманітарних та фундаментальних нормативних навчальних дисциплін на споріднених напрямках повинні бути *уніфікованими в установленому порядку.*

3.6. Індивідуальний навчальний план студента за певним напрямом формується особисто студентом під керівництвом *куратора* в КМСОНП.

3.7. При формуванні індивідуального навчального плану студента на наступний навчальний рік *враховується фактичне виконання* студентом індивідуальних навчальних планів поточного і попередніх навчальних років.

Формування індивідуального навчального плану студента за певним напрямом *передбачає можливість індивідуального вибору* змістових модулів (дисциплін) з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівців. При цьому сума обсягів обов'язкових та вибіркових змістових модулів, передбачених для вивчення протягом навчального року, повинна становити не більше 44 кредитів (не менше 60 залікових кредитів).

Система дає змогу здійснювати перехід студента в межах споріднених напрямів підготовки (певної галузі знань).

3.8. *Спорідненість напрямів підготовки* визначається спільністю переліку змістових модулів, які відносяться до нормативної складової індивідуального навчального плану студента цих напрямів підготовки, коли різниця між обсягами необхідних змістових модулів може бути засвоєна студентом у межах граничного терміну підготовки.

3.9. *Зарахування змістових модулів* (дисциплін), включених в індивідуальний навчальний план, здійснюється за результатами певного виду контролю якості освіти студента протягом навчального року, як правило, без організації екзаменаційних сесій.

3.10. *Система оцінювання якості освіти студента* (зарахування залікових кредитів) має бути стандартизованою та формалізованою.

4. Принципи

4.1. Для впровадження КМСОНП слід дотримуватися таких принципів:

- *Порівняльної трудомісткості кредитів*, який полягає в досягненні кожним студентом встановлених ECTS норм, які забезпечують академічну мобільність студентів, державне й міжнародне визнання результатів освіти на конкретних етапах виконання студентом індивідуального навчального плану.

- *Кредитності* полягає в декомпозиції змісту освіти й навчання на відносно єдині та самостійні за навчальним навантаженням студентів частки, які забезпечують:

- а) на рівні індивідуального навчального плану - набір (акумулявання) заданої трудомісткості кількості кредитів, які відповідають розрахунковій нормі виконання студентом навчального навантаження в умовах кредитно-модульної організації навчального процесу;

- б) на рівні вивчення навчальної дисципліни - набір (акумуляція) заданої для даної дисципліни кількості кредитів, що включають в себе виконання необхідних видів діяльності, які передбачені програмою вивчення навчальної дисципліни.

• *Модульності* визначає підхід до організації оволодіння студентом змістовими модулями і проявляється через специфічну для модульного навчання організацію методів і прийомів навчально-виховних заходів, основним змістом яких є активна самостійно-творча пізнавальна діяльність студента.

• *Методичного консультування* – полягає в науковому та інформаційно-методичному забезпеченні діяльності учасників освітнього процесу.

• *Організаційної динамічності* полягає в забезпеченні можливостей зміни змісту навчання з урахуванням динаміки соціального замовлення і потреб ринку праці.

• *Гнучкості та партнерства* полягає в побудові системи освіти так, щоб зміст навчання й шляхи досягнення цілей освіти та професійної підготовки відповідали індивідуальним потребам і можливостям студента.

• *Пріоритетності змістової й організаційної самостійності та зворотного зв'язку* полягає у створенні умов організації навчання, що вимірюється та оцінюється результатами самостійної пізнавальної діяльності студентів.

• *Науковості та прогностичності* полягає у побудові (встановленні) стійких зв'язків змісту освіти з науковими дослідженнями.

• *Технологічності та інноваційності* полягає у використанні ефективних педагогічних й інформаційних технологій, що сприяє якісній підготовці фахівців з вищою освітою та входженню в єдиний інформаційний та освітній простір.

• *Усвідомленої перспективи* полягає в забезпеченні умов для глибокого розуміння студентом цілей освіти та професійної підготовки, а також можливості їх успішного досягнення.

• *Діагностичності* полягає в забезпеченні можливості оцінювання рівня досягнення та ефективності, сформульованих і реалізованих в системі, цілей освіти та професійної підготовки.

5. Форми організації навчання

Формами організації навчального процесу в умовах КМСОНП є: лекційні, практичні, семінарські, лабораторні та індивідуальні заняття, всі види практик та консультацій, виконання самостійних завдань студентів та інші форми і види навчальної та науково-дослідницької діяльності студентів.

6. Організаційно-методичне забезпечення

Організаційно-методичне забезпечення КМСОНП передбачає використання всіх документів, регламентованих чинною нормативною базою щодо вищої освіти, адаптованих і доповнених з урахуванням особливостей цієї системи.

7. Контроль успішності студента

Контроль успішності студента здійснюється з використанням методів і засобів, що визначаються вищим навчальним закладом. Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується у вищому навчальному закладі, реєструється прийнятим у вищому навчальному закладі чином з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінки студентів можна виставляти так:

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу (як приклад)
A	відмінно	90–100
BC	добре	75–89
DE	задовільно	60–74
FX	незадовільно з можливістю повторного складання	35–59
F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1–34

FX означає: “незадовільно” – необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання;

F означає: “незадовільно” – необхідна значна подальша робота.

Державна атестація студентів проводиться відповідно до чинної нормативної бази.

8. Особливості переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання їхнього навчання

8.1. Загальний порядок переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання їхнього навчання зазначений у “Положенні про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти”, затвердженого Міністерством освіти від 15.07.96 р. № 245.

8.2. При переведенні (п.10) студент додатково додає до заяви копію договору про навчання в попередньому навчальному закладі, академічну довідку за весь період навчання, з обов’язковим зазначенням назв дисциплін, загальної кількості годин, залікових кредитів, передбачених на їх вивчення та форм контролю.

При позитивному розгляді ректором заяви, деканат проводить перезарахування результатів навчання з дисциплін шляхом порівняння кількості залікових кредитів і обсягу змістових модулів та визначає академічну різницю нормативних змістових модулів, яка не повинна перевищувати, як правило, 10 навчальних дисциплін.

8.3. Відрахування студента за академічну неуспішність здійснюється у випадках невиконання студентом індивідуального навчального плану, незарахованих результатів семестрових контролів 3-х змістових модулів або у зв’язку з неможливістю сформулювати студентом індивідуального плану на наступний рік внаслідок незарахування йому запланованих змістових модулів та обмежень, накладених структурно-логічною схемою підготовки, а також за порушення умов договору про навчання.

8.4. Студент може взяти перерву у навчанні (академічну відпустку, повторний курс), згідно з порядком надання академічної відпустки та повторного курсу, зазначеного у “Положенні про академічні відпустки та повторне навчання у вищих закладах освіти” від 06.06.96 р. № 191.

9. Стипендіальне забезпечення студентів

9.1. Стипендіальне забезпечення студентів здійснюється за підсумками виконання індивідуального навчального плану, виходячи з основних положень: “Порядку призначення, виплати та розмірів стипендіального забезпечення учнів, студентів, курсантів, слухачів, клінічних ординаторів, аспірантів і докторантів”, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 08.08.2001 р. № 950.

9.2. При перевищенні граничного терміну навчання стипендія студентам не назначається у зв’язку з відсутністю фінансування з бюджету цього етапу навчання.

10. Контроль за індивідуальним навчальним планом студента

10.1 Надання кваліфікованих консультацій щодо формування індивідуального навчального плану студента, його реалізації протягом всього періоду навчання покладається на куратора.

10.2 Куратором може бути науково-педагогічний працівник випускової кафедри, як правило, професор або доцент, ґрунтовно ознайомлений з вимогами відповідних галузевих стандартів вищої освіти.

Куратор призначається наказом ректора вищого навчального закладу за поданням декана відповідного факультету (директора інституту). У рамках виконання своїх функцій куратор підпорядкований заступнику декана факультету (заступнику директора інституту), який відповідає за формування індивідуального навчального плану студента.

10.3 На куратора покладається виконання таких основних завдань:

- ознайомлення студентів з нормативно-методичними матеріалами (інформаційним пакетом тощо), які регламентують організацію навчального процесу за кредитно-модульною системою.

- надання рекомендацій студентам щодо формування їх індивідуального навчального плану з урахуванням засвоєних змістових модулів (навчальних дисциплін) за час перебування в інших вищих навчальних закладах України або за кордоном.

- погодження індивідуального навчального плану студента та подання його на затвердження деканові факультету (директорові інституту).

- контроль за реалізацією індивідуального навчального плану студента на підставі відомостей про зараховані студенту залікові кредити з подальшим поданням пропозицій щодо продовження навчання студента або щодо його відрахування.

10.4 Куратор має право:

- відвідувати всі види занять студента згідно з його індивідуальним навчальним планом .

- подавати пропозиції деканові факультету (директорові інституту) щодо переведення на інший курс, відрахування та заохочення студента.

- брати участь у засіданнях кафедри та вчених рад факультетів (інститутів).

- подавати пропозиції щодо покращення навчального процесу та діяльності кураторів.

11. Особливості нормування навчального навантаження

В умовах проведення педагогічного експерименту з КМСОНП встановлюються норми часу:

- для проведення підсумкової атестації із залікового кредиту – 0,25 годин на одного студента;
- за керівництвом куратора – 4 години на кожного студента за навчальний рік.

Інші норми часу регламентовані наказом МОН від 07.08.2002 р. № 450 “Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів”.

Директор департаменту вищої освіти

Я. Я. Болюбаш

Затверджено
наказом МОН України
від 23.01.2004 р. № 48

Перелік вищих навчальних закладів – учасників педагогічного експерименту щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу

1. Вінницький національний технічний університет
2. Донецький національний університет
3. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
4. Київський національний економічний університет
5. Київський національний торговельно-економічний університет
6. Київський національний університет будівництва та архітектури
7. Київський національний університет імені Тараса Шевченка
8. Київський національний університет технологій та дизайну
9. Київський національний лінгвістичний університет
10. Львівський національний університет імені Івана Франка
11. Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка
12. Національна академія оборони України

13. Національна металургійна академія України
14. Національний авіаційний університет
15. Національний аграрний університет
16. Національний аерокосмічний університет імені М.С. Жуковського “ХАІ”
17. Національний гірничий університет
18. Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”
19. Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут”
20. Національний університет “Львівська політехніка”
21. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
22. Одеська національна академія зв’язку імені О.С. Попова
23. Одеський національний морський університет
24. Севастопольський національний інститут ядерної енергії та промисловості
25. Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
26. Сумський національний аграрний університет
27. Ужгородський національний університет
28. Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
29. Харківський національний університет радіоелектроніки
30. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
31. Білоцерківський державний аграрний університет
32. Донбаська державна академія будівництва і архітектури
33. Донбаський гірничо-металургійний інститут
34. Донецька державна академія управління
35. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
36. Кам’янець-Подільський державний університет
37. Київський університет ринкових відносин
38. Кримський інженерно-педагогічний університет
39. Львівський банківський інститут
40. Народна українська академія
41. Одеський державний екологічний університет
42. Одеський державний економічний університет
43. Подільська державна аграрно-технічна академія
44. Рівненський державний гуманітарний університет
45. Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
46. Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя
47. Тернопільська академія народного господарства
48. Український державний морський технічний університет імені адмірала Макарова
49. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
50. Харківський державний технічний університет сільського господарства
51. Харківський гуманітарний інституту “Народна українська академія”
52. Харківський державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди
53. Харківський інститут управління
54. Хмельницький державний університет
55. Черкаська академія менеджменту
56. Чернівецький торговельно-економічний інститут
57. Чернігівський державний педагогічний університет імені Тараса Шевченка
58. Чернігівський державний технологічний університет
59. Ялтинський інститут менеджменту

Перелік регіональних базових вищих навчальних закладів

I. Київський національний університет імені Тараса Шевченка:

- Київський національний економічний університет
- Київський національний торговельно-економічний університет
- Київський національний лінгвістичний університет
- Національна академія оборони України
- Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
- Київський університет ринкових відносин
- Чернігівський державний педагогічний університет імені Тараса Шевченка
- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
- Черкаська академія менеджменту

II. Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут”:

- Київський національний університет будівництва та архітектури
- Київський національний університет технологій та дизайну
- Національний авіаційний університет
- Національний аграрний університет
- Білоцерківський державний аграрний університет
- Чернігівський державний технологічний університет
- Вінницький національний технічний університет

III. Національний університет “Львівська політехніка”:

- Львівський національний університет імені Івана Франка
- Львівський банківський інститут
- Ужгородський національний університет
- Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
- Рівненський державний гуманітарний університет

IV. Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка:

- Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
- Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
- Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя
- Тернопільська академія народного господарства
- Чернівецький торговельно-економічний інститут
- Хмельницький державний університет
- Кам’янець-Подільський державний університет
- Подільська державна аграрно-технічна академія

V. Харківський національний університет радіоелектроніки:

- Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського “ХАІ”
- Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”
- Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
- Народна українська академія
- Харківський гуманітарний інституту “Народна українська академія”
- Харківський державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди
- Харківський інститут управління
- Харківський державний технічний університет сільського господарства

- Сумський національний аграрний університет

VI. Одеський державний економічний університет:

- Одеська національна академія зв'язку імені О.С. Попова
- Одеський національний морський університет
- Кримський інженерно-педагогічний університет
- Одеський державний екологічний університет
- Севастопольський національний інститут ядерної енергії та промисловості
- Український державний морський технічний університет імені адмірала Макарова
- Ялтинський інститут менеджменту

VII. Національний гірничий університет:

- Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка
- Національна металургійна академія України
- Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
- Донбаська державна академія будівництва і архітектури
- Донбаський гірничо-металургійний інститут
- Донецька державна академія управління
- Донецький національний університет

Затверджено
наказом МОН України
від 23.01.2004 р. № 48

Склад координаційної ради

для супроводу та узагальнення результатів педагогічного експерименту

Степко Михайло Филімонович заступник Міністра освіти і науки, голова ради

Болюбаш Ярослав Якович директор департаменту вищої освіти МОН,
заступник голови ради

Члени координаційної ради

Андрущенко Віктор Петрович ректор Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

Антоненко Григорій Якович проректор Київського національного університету
будівництва і архітектури

Грубінко Василь Васильович проректор Тернопільського державного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

Євтух Микола Борисович академік-секретар відділення педагогіки вищої школи
АПН України (за згодою)

Калиновська Лариса Євгенівна начальник навчального відділу Київського
національного торговельно-економічного
університету

Колот Анатолій Михайлович	проректор Київського національного економічного університету
Костробій Петро Петрович	перший проректор Національного університету “Львівська політехніка”
Салов Володимир Олександрович	начальник навчально-методичного управління Національного гірничого університету
Третьак Олег Васильович	перший проректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Шинкарук Василь Дмитрович	заступник директора департаменту вищої освіти МОН
Якименко Юрій Іванович	перший проректор Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”

Затверджено
наказом МОН України
від 23.01. 2004 року № 48

Інформація
щодо переліку напрямів і спеціальностей для проведення
педагогічного експерименту

(Назва вищого навчального закладу)

№ п/п	Назва напрямку підготовки	Назва спеціальності	Назва освітньо- кваліфікаційного рівня підготовки	Кількість охоплених академгруп/ студентів